

BALUWA YA PAOLO KWA WALUMI ULONGOZI

Chitabu cha Walumi chawandikagwa ni Msigilwa Paolo chipindi mafani mwe mhilimo wa milongo mishano na mine na milongo mishano na mnane AD. Paolo nahenati kuwatalamkila Walumi, ivyo egalaga ibaluwa ino kuwahinya wazumizi wa Lumi Wayahudi na sawo Wayahudi. Awandikaga ibaluwa ino kulaila mo mzi wa Kolinto kudya nakekala mwe chipindi icho. Paolo awandikaga chani wantu wa si zose wammanye na kumtimila Yesu Kulisito. (16:26).

Chitabu cha Walumi ni chitabu chiwagilise kwa bunga dya wazumile chila hantu na mwe chila chipindi kwaviya Paolo akutambalisa pwilili viya chikwinkigwa wambulwa kujinkila Yesu Kulisito. Seivyo Paolo kalunganya Mbuli Yedi ya Yesu Kulisito kwa Lagano dya Kale. Wata kusoma walozize wagamba msitali wo kukaulisa ni 1:16 udua ukugamba, “Sikuwona soni mwe Mbuli Yedi, kwaviya ni nguvu ya Chohile ya wambulwa wa chila yumwenga yudya akuzumila, nkongo kwa Wayahudi, vikaheza kwa sawo Wayahudi.” Ntendele imwe ya Walumi 1-12 yalonga vimndani mo uzumizi na ntendele ya kaidi 13-15 ina ntendwa zilozize za malagiso ya wikazi wa bunga dya wazumile.

Vimndani,

Ibaluwa ya Paolo ikongela kwa kwe lagisa uyo mwenye endile akawandika kwa 1:1-15.

Vikaheza kawandika mwe untu na vikadahika wambulwa kujinkila Yesu Kulisito 1:16-11-36.

Eze aheze Paolo kalavya malagiso yalozize ya wikazi wa chibunga dya wazumizi. 12:1-15:13.

Kakomeleza Walumi kwa kulavya ndamsa zesimile kwa wantu wa bunga wazumile we Lumi

¹ Miye Paolo, mtumwa ywa Yesu Kulisito, Chohile kanisagula nitende msigilwa naho kanitanga nilonge Mbuli yakwe Yedi.

² Mbuli Yedi ino ni idya Chohile alaganaga hadya kale kwa kujinkila sila ya wawoni wakwe mwa Mawandiko Yakukile. ³ Mbuli ino Yedi yamlanga Mwana ywa Chohile, Zumbe dyetu Yesu Kulisito, uyo mo untu wakwe, endaga mwelekwa ywa lukolo Iwa Daudi. ⁴ Mna Muye Ukukile, ulagisa kugamba Zumbe dyetu Yesu Kulisito ni Mwana ywa Chohile mta nguvu hadya amuuyuse. ⁵ Kujinkila uyo chihokela mbazi za kutenda wasigilwa, chani chiwagam-bile wantu wa si zose wazumile na kutimila kujinkila zina dyakwe. ⁶ Nyuwe mwi mgati mwitangwe mtende wantu wakwe Yesu Kulisito.

⁷ Elo nawawandikilani nyuwe nyose mkwikala Lumi, wadya Chohile akuwaungani, niyo awasagula mtende wantu wakwe. Nawalombezezani mbazi na utondowazi kulaila kwa Chohile Tati yetu na Zumbe dyetu Yesu Kulisito.

Malombezo ya Kuhongeza

⁸ Nakonga kumhongeza Chohile ywangu kombokela Yesu Kulisito, kwachausa chenye nyose, kwaviya uzumizi wenyu wevika mwe si yose. ⁹ Chohile, humsankanila kwa moyo wangu wose kwa sila ya kulonga Mbuli Zedi za Mwanawe ni mukuzi ywangu kugamba chila nkanana nawakumbukani mwa malombezo yangu, ¹⁰ mazuwa yose hamlombeza Chohile, nalombeza kugamba aninke luhenyu lwedi Iwa kwiza kwenyu uneva nivyo vikumwag-ila. ¹¹ Kwaviya najelejezesa niwawone chani niwapa-pangileni jeleko dya udahi wa chimuye chani mtoge.

¹² Icho hulonga ni chino, miye niwajele moyo kwa uzumizi wangu miye nami nijelwe moyo kwa uzumizi wenyu.

¹³ Walukolo weyangu, naunga mvimanye kugamba chila nkanana nasunga niwatalamkileni mna kubula haluse kuna vintu vikunichinda. Nahaunga kulaila mwenyu niwatende wantu wamtimile Yesu Kulisito saviya niwatendile wantu wa si ntuhu. ¹⁴ Miye nati-gizwa niwagambile wantu wose, Wayahudi hamwenga na sawo wayahudi, wamanyi hamwenga na sawo wamanyi. ¹⁵ Nivyo vikuleka, naungisa kulonga Mbuli Yedi kwenyu nyuwe mkwikala Lumi.

Nguvu ya Mbuli Yedi ya Kulisito

¹⁶ Sikuona soni kulonga Mbuli Yedi ya Kulisito, iyo ni nguvu ya Chohile ikuwambula wose wazumile. Nkongo Wayahudi, na sawo Wayahudi nawo. ¹⁷ Kwaviya Mbuli Yedi ya Kulisito yalagisa vija Chohile akuwatenda wantu wedi kulongozi kwakwe. Mbuli ino yadamanywa kwa uzumizi kubula uzumizi, wakongele nawo wadumile nawo, saviya iwandikwe. “Mntu akuwoneka ywedi kulongozi kwa Chohile nekale kwa uzumizi.”

Wantu wose mwa meso ya Chohile wana masa

¹⁸ Maya ya Chohile yalagiswa kulaila kwembingu yawagwela wata masa na ubanasi wose wa wantu wadya kwa sila zawo zihaye wachinda ichindedi chisekumanyika. ¹⁹ Kwaviya, yose yakudaha kumanyika kwa Chohile ye pwilili kwawo, kwaviya Chohile mwenye kawagubwila. ²⁰ Kukongele kumbwa kwe isi, udahi wakwe wa mazuwa yose no Uchohile wakwe, hata hegu haukuoneka kwa meso, vimanyika pwilili. Wantu wadaha kuvi-manyi ivyo kwe vintu ivyo adamanye Chohile. Ivyo hawana sila yoyose ya kwegombela! ²¹ Wammanya Chohile mna hawakumntunya saviya vikuligana, naho

hawakumhongeza. Mna fanyanyi zawo zitenda uhezi naho umanyi we myoyo yawo we chihezi ugubikwa ni chiza. ²² Wetenda ni wamanyi, mna ni wahezi, ²³ waleka kumvikila Chohile akwikala mazuwa yose, wavikila matukulu yakwinga wantu nawabanike hegu wanyama hegu wadege hegu vikutambala.

²⁴ Kwachausa icho Chohile kawaleka wantu wadya wadamanye vihiye saviya myoyo yawo ikunga, na kudamanyizana mbuli zikuwajela uzavu mwe mili yawo wowo wenye. ²⁵ Wahitula ichindedi kumlanga Chohile chitende udanti, wavikila na kutunya adamanye Chohile wamleka Muumbi mwenye, yudya akuligana na ntogozi mazuwa yose! Taile.

²⁶ Kwaivyo, Chohile kawaleka watimile viya mili yawo ikunga. Hata wavyele waleka kujenda na wagosi wajenda na wavyele weyawe. ²⁷ Seivyo wagosi waleka kujenda na wavyele wakonga kumeila mate wagosi weyawe. Wagosi wadamanyizina mbuli za soni, ivyo wegaila wenye maliho yakuligana na ntendwa zawo zihiye wadamanye.

²⁸ Kwaviya wantu wadya walemela kumbunkula Chohile, Chohile kawaleka mwe fanyanyi zawo zihiye, wadamanya yadya heyeligane wayadamanye. ²⁹ Nendile wamema chila masa, upolaganyi na ubafu na fanyanyi zihiye. Wamema wihi na ukomi na nkumbizi na udantilizi na makambo yaihiye na kulongelana yehiye, ³⁰ wantu kutwilana lulimi, wakumwihiza Chohile, wakuhulutana, wata kweduvya, wakungisa kudamanya yehiye, naho hewekuweva welesi wawo, ³¹ ni wahezi naho hawana uzumizi hegu mbazi hegu wedi kwa watuhu. ³² Wavimanya kugamba sigilizi ya Chohile yagamba wantu wakwikala seivyo, waligana na file. Ukaleka ayo, sukodu kugamba wadamanya mbuli izo wowo wenye, mna wawatogola wadya wakudamanya mbuli saizo.

2

Nkanto ya Chohile

¹ Elo mbuyangu, uneva walaha watuhu, hukudaha kwegombela, hata hegu weye wi yuhi. Kwaviya kwa kuwalaha watuhu, wekantila wemwenye kwaviya wadamanya vintu iviya ukulaha. ² Chimanya kugamba Chohile kachuma mo kukantila wadya wakudamanya vintu saivyo. ³ Mna weye mbuyangu ukulaha wadya wakudamanya vintu seivyo kuno wenawe wavidamanya, togola nawenege kanto dya Chohile? ⁴ Hegu wabela wedi wakwe mkulu, na ujijimizi wakwe na ugoji wakwe, togola humanyize kugamba wedi wa Chohile nuwo ukulongoza chani weile? ⁵ Mna una moyo mdala hewina kuleka masa, ivyo watenda maliho yako yatendese makulu mwe dizuwa Chohile akunga alagise nkanto dyakwe dya chindedi. ⁶ Chohile namlihe chila mntu kuligana na viya adamanye. ⁷ Wadya wakujendeleza kudamanya ntendwa zedi kulonda ukulu na ntunyo na wikazi wa mazuwa yose Chohile nawenke ujima wa mazuwa yose. ⁸ Mna wadya watuhu wabafu na wakulemela yadya ye chindedi ya Chohile na kutimila yehiye, Chohile nawafile maya na kuweihiwa. ⁹ Wadya wantu wose wakudamanya masa, nawakunte na kusulumila, nkongo Wayahudi vikaheza wantu sawo Wayahudi. ¹⁰ Mna Chohile nawenke ukulu na ntogozi na utondowazi wadya wakudamanya mbuli zedi, nkongo Wayahudi ukajika wantu sawo Wayahudi. ¹¹ Kwaviya mwa meso ya Chohile hakupagula wantu wose ni wamwe.

¹² Wadya wakudamanya masa hehena Sigilizi Chohile amwinkile Musa, nawage hehena Sigilizi. Wadya wakudamanya masa kuno walongozwa ni Sigilizi ya Chohile amwinkile Musa nawakantilwe ni Sigilizi. ¹³ Kwaviya siyo kugamba wakwetegeleza isigilizi nawo nawawoneke

wedi kulongozi kwa Chohile, mna wakutoza isigilizi nawo nawatende wedi. ¹⁴ Uneva wantu sawo Wayahudi hewena Sigilizi Chohile amwinkile Musa, mna wakadamanya vikulongozwa ni myoyo yawo ni sigilizi kwawo hata hegu hahana Sigilizi. ¹⁵ Kwaviya walagisa kugamba malagiso ya Sigilizi yawandikwa mwe myoyo yawo. Fanyanyi zawo zawalaha hegu zawagombela. ¹⁶ Ivyo nivyo navilaile mwe dizuwa diya Chohile akunga akante mbuli za wantu zefisize mwe myoyo, kwa sila ya Yesu Kulisito, saviya Mbuli Yedi ya Kulisito nilongile.

Wayahudi na Sigilizi ya Musa

¹⁷ Elo togola weye? Wemwenye wegamba wi Myahudi, naho kwikiya msuhi Sigilizi, na kweduvya kugamba wi ywa Chohile, ¹⁸ kuvimanya viya Chohile akunga kwa sila ya Sigilizi naho wadaha kusagula vintu vyedi, ¹⁹ weye wewona kugamba chindedi wi chilongozi ywa matuntu na ulangazi kwa wadya we mwe chiza, ²⁰ wewona mhinyi ywa wahezi na mhinyi ywa wachei kutoga. Kuvimanya kugamba mwe Sigilizi mna umanyi uchintile na chindedi. ²¹ Elo, weye wahinya watuhu, ni mbwani hukwehinya mwenye? Walonga watuhu wasekubawa, mna weye mwenye wabawa. ²² Wagamba, “Usekugonya mvyele ywa mwenye” Mna weye mwenye wagonya mvyele ywa mwenye? Wehiwa matukulu mna weye mwenye wata-tenda mgoli kwa kubawa mwe nyumba za matukulu? ²³ Wetunya kugamba kutoza sigilizi ya Chohile, mna hukuvivona kugamba wamjela soni Chohile kwa kuhigana na sigilizi yakwe? ²⁴ Saviya viwandikwe mwa Mawandiko Yakukile, “Wantu wa si ntuhu wahuluta zina dya Chohile kwachausa cha nyuwe Wayahudi.”

²⁵ Kujelwa ngasu kwako nakutende kwedi uneva watoza Sigilizi. Mna hegu hukuitoza Sigilizi, kujelwa ngasu

kwako hakukukwambiza ng'lo. ²⁶ Uneva mntu hejeligwe ngasu atimila viya sigilizi zikunga, Chohile hamfanyanye saviya kajelwa ngasu? ²⁷ Elo nyuwe Wayahudi namkantilwe ni sawo Wayahudi kwaviya hamtimile Sigilizi, hata hegu mnanayo mawandiko ya Sigilizi naho mjelwa ngasu, kuno wowo watimila Sigilizi, hata hegu hawajeligwe ngasu. ²⁸ Nuko kugamba, suyo chila akwelagisa Myahudi kwa kuse ni Myahudi toti, naho mntu hakutenda Myahudi toti hambwe kwa kujelwa ngasu chimwili du. ²⁹ Mna, Myahudi toti ni yudya mntu Myahudi kwa kundani, ajeligwe ngasu ko moyo ni Muye Ukukile, siyo mbuli ya mawandiko ya sigilizi. Mntu sauyo ahokela utogozi ulaile kwa Chohile, siyo ulaile kwe wantu.

3

¹ Elo Myahudi ana chihi chitendese kujinka wantu sawo Wayahudi? Hegu kujelwa ngasu kuna utana wani? ² Kwawagila vidala kwa chila sila. Nkongo, Chohile kawenka Wayahudi ulosi wakwe. ³ Mna navitende vivihi uneva wamwenga wawo hawazumile? Kuleka kuzumila kwawo nakuhunguze ukanuni wa Chohile? ⁴ Bule! Chohile nasigaile kutenda mchindedi mazuwa yose, hata hegu chila mntu ni mdanti, saviya viwandikwe mwa Mawandiko Yakukile, “Weye, umanyike kugamba wi mta wedi mwe milosi yako. Ukakantilwa weye we wi mhumi.”

⁵ Mna, uneva wihi wetu walagisa pwilili kugamba Chohile adamanya wedi, nachigeze? Togola, nachigambe kugamba hana wedi akachilaha? Hano nalonga chimntu. ⁶ Bule! Hegu Chohile hendile mchindedi nakadaha vivihi kukantila wantu we isi?

⁷ Mna “Uneva udanti wangu walagisa pwilili uchindedi wa Chohile, elo ni mbwani naho miye nikantilwe saviya

mta masa?”⁸ Chigeze! “Chidamanye vihiye chani kulaile vyedi”? Chindedi kuna wantu wamwenga wakunihuluta vihiye kugamba silonga ivyo. Wantu awo nawakantilwe saviya vikuwawagila.

Hahali achumile Kulongozi kwa Chohile

⁹ Chigeze? Suwe Chiwayahudi wedi kujinka wantu wa si ntuhu? Bule! Siwalagisa kale kugamba Wayahudi na sawo Wayahudi wose walongozwa ni masa. ¹⁰ Saviya viwandikwe kugamba.

“Hahali awoneke ywedi kulongozi kwa Chohile,

¹¹ Hahali mntu mta umanyi,
hegu mntu akumlonda Chohile.

¹² Wose wamhituka Chohile,
wose watenda wavu,
hahali akudamanya vyedi, hahali hata yumwenga.

¹³ Milosi yawo imema wihi,
limi zawo zimema udanti,
walonga mbuli zikutisa saviya usungu wa nyoka,

¹⁴ milomo yawo imema maligito na ukali.

¹⁵ Viga vyawo vyagulukila kukoma wantu,

¹⁶ aho nawaite wahosa ndilo na masulumizo. ¹⁷ Sila ya utondowazi hawaimanyize,

¹⁸ Hawakumogoha Chohile.”

¹⁹ Chivimanya kugamba Sigilizi ni ya wadya waku-longozwa ni Sigilizi iyo, hahana hata yumwenga nate nde nachakwegombela isi yose naikantilwe ni Chohile.

²⁰ Kwaviya hahali mntu yeyose akuwoneka ywedi kulongozi kwa Chohile kwa kudamanya viya Sigilizi zakwe zikunga. Ndima ya Sigilizi ni kumlagisa du mntu kugamba kadamanya masa.

Mizungu ya Chohile ya Ukombolwa

²¹ Mna haluse, sila ya Chohile ya kuwazumila wantu kutenda wedi igubulwa kale, naho siyo kwa sila ya sigilizi, hata ivyo mawandiko ya Sigilizi na ya wawoni ya ukula mwe mbuli ino. ²² Chohile awatenda wantu wawoneke wedi kwa sila ya uzumizi mwa Yesu Kulisito. Chohile adamanya vino kwa woseni wakumzumila Kulisito, kwaviya hahana vyesimile mgati mwawo, ²³ kwaviya wose wadamanya masa naho wehale na ukulu wa Chohile. ²⁴ Mna kwa mbazi za Chohile ziya ni majeleko du, wantu woseni watendwa wawoneke wedi kulongozi kwa Chohile kwa sila ya Yesu Kulisito, akuwakombola. ²⁵ Chohile kamlavya lavyo Yesu, chani kujinkila uzumizi wa sakame yakwe atende sila ya kuwausiza wantu masa kwa uzumizi wawo kwakwe. Chikale icho Chohile nanimjijimizi nakulekela masa ya wantu, mna haluse asinya masa yawo, chani alagise wedi wakwe. ²⁶ Chohile kadamanya vino chani alagise kugamba kawoneka ywedi. Mwe isila ino Chohile mwenye elagisa kugamba ni ywedi naho amtenda mntu yoyose kutenda ywedi chila akumzumila Yesu.

²⁷ Elo, chadaha kwefenyeza mbwani? Hahana! Vino viletwa nini? Kwaviya chatimila Sigilizi? Bule. Mna kwa uzumizi. ²⁸ Kwaviya chawoneka wedi kulongozi kwa Chohile kwa sila ya uzumizi, siyo kwa kutimila vikulagizwa ni Sigilizi. ²⁹ Hegu, Chohile ni Chohile ywa Wayahudi awodu? Suyo Chohile ywa sawo Wayahudi? Heye, ichindedi ni ywawo nawo. ³⁰ Chohile ni yumwenga du, naho nuyo nawatendile Wayahudi na wantu sawo Wayahudi kuwoneka wedi kulongozi kwakwe kwa sila ya uzumizi wa chila yumwenga. ³¹ Elo nuko kugamba kwa uzumizi uno chaleka kutongela Sigilizi? Bule, mna chaitunya Sigilizi vichintile.

4

Mliganyo wa Bulahimu

¹ Chigeze naho, mwa Bulahimu, tati yetu chilukolo?
² Uneva Bulahimu atendagwa ywedi mwa Chohile kwa sila za tendwa zakwe, nendile ana chintu cha kwefenyeza mna siyo kulongozi kwa Chohile. ³ Mawandiko yagamba, “Bulahimu amzumilaga Chohile na kwachausa cho uzumizi Chohile amtendaga ywedi.” ⁴ Mntu akudamanya ndima maliho yakwe hayakuwazwa saviya majeleko mna alihwa viya vimuwagile. ⁵ Mna kwa mntu hanegamile ntendwa zakwe mwenye, mna amzumila Chohile akuwalekeila wantu wavu na kuwatenda wedi, Chohile asinya uzumizi wa mntu uyo, na kumtenda ywedi. ⁶ Vino nivyo Daudi alongaga mwe mntu mta chinyemi azumilwe ni Chohile kutenda ywedi, ukaleka kusinya ntendwa za mntu uyo.
⁷ “Wata chinyemi ni wadya walekeilwa masa yawo, wadya masa yawo yausigwa!
⁸ Mta chinyemi ni yudya amasa yakwe hayakukumbukwa ni Zumbel!”
⁹ Togola, chinyemi icho chikulongwa ni Daudi ni kwa wadya du wajeligwe ngasu hegu na wadya hewejeligwe ngasu? Kwaviya chitimila Mawandiko, “Bulahimu kamzumila Chohile, naho kwachausa cho uzumizi wakwe Chohile kamwona ni ywedi.” ¹⁰ Togola! Bulahimu nakazumilwa umo henati kujelwa ngasu, hegu eze ajelwe ngasu? Umo henati kujelwa ngasu, sivyo eze aheze kujelwa ngasu.
¹¹ Bulahimu ajelagwa ngasu enga chilagiso cha kulongozi kwa Chohile ahokelaga kujinkila uzumizi chipindi henati kujelwa ngasu chani kumtenda uyo atende tate ywa wose wadya nawazumile hehena kujelwa ngasu. Elo, yose yadamanyika chani Bulahimu atende tati ywa wose wakumzumila Chohile awo wawoneke wedi kulongozi kwa Chohile hata hegu hawajeligwe ngasu. ¹² Naho ni tati

ywa wadya wajeligwe ngasu, mna siyo kwaviya wajelwa ngasu, mna kwaviya watongela sila idya ya uzumizi tati ywetu Bulahimu azumilaga umo henati kujelwa ngasu.

Chohile aika lagano na wadya wakumzumila

¹³ Chohile aikaga ndagano na Bulahimu na welekwa wakwe kugamba isi yose naitende yakwe. Kadamanya ivyo, siyo kwaviya Bulahimu nakatimila Sigilizi, mna kwa uzumizi niyo atendwa ywedi ni Chohile. ¹⁴ Uneva wakunga walisi yadya Chohile alaganaga na wadya watimilaga Sigilizi, ivyo uzumizi ni wa bule naho viya Chohile alaganaga ni vya bule. ¹⁵ Sigilizi yegala maya ya Chohile, mna uneva hahana sigilizi, kubalanga sigilizi hakuhali.

¹⁶ Elo, mbuli ino yegamila uzumizi, ivyo ndagano iyo yegalwa kwa mbazi za Chohile naho ni chindedi kugamba ndagano iyo ni kwa wantu wose siyo kwa wadya du wakutimila Sigilizi, mna seivyo kwa wadya wakwikala kwa uzumizi saviya Bulahimu, kwaviya Bulahimu ni tati yetu suwe chose, ¹⁷ saviya Mawandiko Yakukile yakulonga, “Sikutenda tati ywa si zilozize.” Bulahimu nuyo tati ywetu kulongozi kwa Chohile yudya amzumile. Chohile akuwenka wantu wabanike ujima, na kuvitenda vintu hevihali vitende viyaho. ¹⁸ Bulahimu azumilaga na kutenda na msuhi, hata hegu nahehena chikumtenda atende na msuhi, kwaivyo katenda “tati ywa si zilozize.” Saviya Mawandiko Yakukile yakulonga, “Cheleko chako nachitende chiloza.” ¹⁹ Mna uzumizi wakwe hauhunguke hata hegu endaga na mihilimo gana vino nakamanya kugamba mwili wakwe nendile usokela enga ubanika, naho mkaziwe Sala hakudaha kutenda na wana. ²⁰ Halekile uzumizi wakwe, naho hajeile nkama kugamba Chohile nachintize chiya alagane, mna uzumizi wakwe umjela nguvu, niyo amtogola Chohile.

²¹ Nakavimanya kugamba Chohile adaha kuchintiza idya indagano. ²² Nivyo vilekile Chohile kamwona Bulahimu ni ywedi. ²³ Ikalongwa “Awoneke ywedi” haiwandikwe kwachausa chakwe du. ²⁴ Naho yawandikagwa kwachausa chetu suwe chiwoneke wedi kulongozi kwa Chohile, yudya amuuyusa Yesu Zumbe dyetu. ²⁵ Uyo alavyagwa akomwe kwachausa cha masa yetu, niyo auyuka chani chitendwe wachumile kwa Chohile.

5

Moyo uchumile kwa Chohile

¹ Haluse kwaviya chitendwa wedi kwa Chohile kombokela uzumizi, china utondowazi na Chohile kombokela Zumbe dyetu Yesu Kulisito. ² Uyo kwa sila ya uzumizi kachigala mwe mbazi za Chohile, umo chikwikala vino haluse. Elo chefenyeza msuhi chinanawo wa kwehanga na ukulu wa Chohile! ³ Sivyo ivyodu chefenyeza kusulumila kwetu, kwaviya chimanya kugamba kusulumila kwegala ujijimizi, ⁴ ujijimizi wegala lujendo lukumwagila Chohile, lujendo lukumwagila Chohile lwegala msuhi. ⁵ Msuhi uno suwo waudanti, kwaviya Chohile kajida ungi wakwe mndani mwe myoyo yetu kwa Muye Ukukile, udua achinkile.

⁶ Umo chendaga hachikwedaha, Kulisito abanikaga kwachausa chetu suwe wata masa. ⁷ Ni vidala mntu kubanika kwachausa cha mntu mta wedi. Hata hegu mntu adaha kubanika kwachausa cha mntu ywedi. ⁸ Mna Chohile kalagisa pwilili kwetu ungi wakwe, hadya chendaga china masa niyo Kulisito abanikaga kwachausa chetu! ⁹ Kwaviya haluse chitendwa wedi kwa Chohile kwa sakame ya Kulisito, ni chindedi pwilili kugamba na chambulwe na maya ya Chohile! ¹⁰ Hegu hadya chendaga wankondo wa Chohile, Chohile kachitenda chivane kwa file ya mwanawe. Vyatenda zeze haluse chiwambuya wa

Chohile, nachambulwe kwa ujima wa Kulisito. ¹¹ Mna sayo ayodu, china chinyemi kwachiya Chohile achivanye kombokela Zumbe ywetu Yesu Kulisito, achitendile wambuya wa Chohile.

Adamu na Kulisito

¹² Masa yengila mwe isi kombokela mntu yumwenga, nayo yegala file. Ivyo file izagala mwa wantu woseni kwaviya woseni wana masa. ¹³ Umo Sigilizi hezihali, masa nayendile mwe isi, mna masa hayakufanyanywa hekwina sigilizi. ¹⁴ Mna kukongela mwa Adamu kubula kwa Musa file iwatimila hata hewedamanye masa yakuligana na masa adamanye Adamu umo hatimilaga sigilizi ya Chohile.

Adamu ni mliganyo wa yudya akutimila kwiza. ¹⁵ Mna jeleko hadikuligana na masa, ni chindedi kugamba yawegala wantu walozize wabanike kombokela masa ya mntu yumwenga. Mna mbazi za Chohile ni jeleko diya dikwinkiza ujima kwa wantu walozize, kujinkila mbazi za mntu yumwenga, Yesu Kulisito. ¹⁶ Naho, kuna kwesima mgati mwe jeleko dya Chohile na mbuli zilaile kwachausa cha masa ya yudya mntu yumwenga eze adamanye masa. Chohile niyo alavya nkanto, mna kwa masa ya wantu walozize, Chohile kawenka jeleko dya kuwalekeila! ¹⁷ Ni chindedi kugamba file ikonga kwikala kwa sila ya mntu yumwenga, kwachausa cha masa ya mntu uyo yumwenga. Mna yalagisisa kugamba yawegala wadya wa kuwonelwa mbazi za Chohile vilozize na jeleko dya wedi wakwe, na wikazi na kulongoza kwa sila ya mntu yumwenga, Yesu Kulisito.

¹⁸ Elo, ni saviya masa ya mntu yumwenga yawegaila wantu wose nkanto, seivyo ntendwa ya wedi wa mntu yumwenga iwalekeila na kuwenka ujima. ¹⁹ Saviya wantu walozize watendigwe wadamanya masa kwa kuleka kwiva

kwa mntu yumwenga, seivyo wantu walozize na wataendwa wedi kwa Chohile kwa mntu yumwenga kumwiva Chohile.

²⁰ Sigilizi iza na kwigala kongezekela kwa masa, mna masa yeze yongezekele, mbazi za Chohile zongezekelesa.

²¹ Saviya masa yalongoze na kwigala file, ivyo mbazi za Chohile zalongoza kwa wedi na kwigala ujima wa mazuwa yose kombokela Yesu Kulisito Zumbe dyetu.

6

Ujima mwa Kulisito

¹ Chigeze naho? Chijendeleze kudamanya masa chani mbazi Chohile zijenyele? ² Bule! Suwe chibanika mwe masa, nachijendeleze vivihi naho kwikala mwe kudamanya masa? ³ Togola hamvimanyize kugamba chatatizwaga mwe file ya Yesu Kulisito? ⁴ Chize chibatizwe chihambwa hamwenga na uyo mwe file yakwe, chani saviya Kulisito auyuke kwa ukulu wa Tate, suwe naswi chikale mwe ujima mhya.

⁵ Uneva suwe chilungana naye mwe file, seivyo nachilungane naye mo kuuyuswa saviya auyukaga. ⁶ Naho chivimanya kugamba wikazi wetu we chikale utungikwa hamwenga na Yesu mo msalaba, chani udahi wa mwili wa masa ubalangwe, chisekutenda naho watumwa wa masa. ⁷ Kwaviya mntu abanike kambulwa mwe nguvu za masa. ⁸ Ivyo uneva chibanika hamwenga na Kulisito, chazumila kugamba nachikale hamwenga naye. ⁹ Kwaviya chivimanya kugamba Kulisito kauyuka, habanike naho, file haimdahe naho. ¹⁰ Kabanika lumwenga du kwachausa cha masa. Habanike naho ekala kwa kumwagila Chohile. ¹¹ Mweivyo, mwefanyanye saviya wabanike mwe masa, mna mwekala kumsankanila Chohile kombokela Kulisito Yesu.

¹² Ivyo masa yasekulongoza naho mili yenyu ikubanika, vikatenda mtimile tama zakwe. ¹³ Naho msekujeza kulavya vitago vyenyu vidamanye mbuli za wihi na masa. Mna vilavyeni kwa Chohile saviya wantu wata ujima, kwelavyeni kwa wedi. ¹⁴ Masa yasekuwatenda watumwa naho, kwaviya hamkulongozwa ni sigilizi mna kwa mbazi mlagiswe ni Chohile.

Chiwatumwa wa kudamanya yakumuwagila Chohile

¹⁵ Haluse chigeze? Chidamanye masa, kwaviya hachikulongozwa ni sigilizi mna chadimwa ni mbazi ya Chohile? Bule! ¹⁶ Ichindedi mvimanya kugamba mnelavya kumwiva mntu msiku saviya watumwa wakwe, ichindedi mwi watumwa kwa yudya mkumwiva, hegu watumwa wa masa, chikutimila ni file, hegu kumwiva Chohile, chikutimila ni kutendwa wedi wa myoyo. ¹⁷ Mna Chohile atogolwe! Namwi watumwa wa masa aho kale, mtimila chindedi mbunkule mwa mahinyo mhokele kwa myoyo yenyu yose. ¹⁸ Mwakombolagwa mwe masa na kutenda watumwa wa wedi wa moyo kwa Chohile. ¹⁹ Nalonga milongele ya chiuntu ya wantu wahwele mo utumwa. Aho kale mwelavyaga kutenda watumwa wakudamanya uzavu na wihi kwa kwikala mwe nkumbizi, seivyo kwelavyeni wenye mdamanye yedi kwa Chohile kwachausa cha ulenguswa.

²⁰ Umo mwendaga watumwa wa masa mwendaga mwi-hale kutenda yadya yakumwagila Chohile. ²¹ Elo, mhokela chibwani kwa kudamanya viya mkuviwonela soni haluse? Usilo wa mbuli saizo ni file! ²² Mna haluse mkombolwa kale kulaila mwe masa naho mhitukila watumwa wa Chohile. Uvuni wenyu ni kwikala mwe ulenguso mo udumo kwinkigwa ujima wa mazuwa yose. ²³ Kwaviya maliho ya masa ni file, mna jeleko dya Chohile ni ujima wa mazuwa yose mwe Kulisito Yesu Zumbe dyetu.

7

Sigilizi mwe kuguhana

¹ Walukolo weyangu, sina nkama mmanye yano hunga nilonge, kwaviya nyuwe nyoseni mmanya mbuli za sigilizi. Sigilizi yamlongoza mntu achi mjima. ² Chigambe, mvyele asoligwe atozwa ni sigilizi kwa mgosiwe umo mgosi uyo akatenda ni mjima, mna hegu akabanika, mvyele uyo kakombolwa mwe sigilizi imtozize. ³ Ivyo, uneva mvyele uyo akekala na mgosi mtuhu kuno mgosiwe ni mjima, nagambigwe mjenda na mntu ywa mweye, mna hegu mgosiwe kabanika, nachoholwe mwe sigilizi, akaguhigwa ni mgosi mtuhu hagambigwe mjenda na mtu ywa mwenye naho. ⁴ Walukolo weyangu, ivyo nivyo vili kwenyu. Nyuwe nanywi mwe sigilizi mbanika kujinkila mwili wa Kulisito, haluse mtenda wakwe auyuke chani mumdamanyize yedi Chohile. ⁵ Kwaviya umo nachikekala chimwili, tama zihiye zikasindikwa ni sigilizi, zidamanya ndima mwe mili yetu, vitendile chihele mwe file. ⁶ Mna haluse, chichohwelwa mwe sigilizi, kwaviya chibanika mwe mbuli idya ichitendile watumwa. Haluse chasankanila kulawana na wikazi mhya wa Muye, mna siyo kutimilana na mbuli idya ya chikale ya sigilizi iwandikwe.

Sigilizi na Masa

⁷ Togola, chigambe mbwani? Sigilizi ni masa? Bule! Mna Sigilizi initenda miye nimanye masa ni mbwani. Hegu Sigilizi hayalongaga, “Usekutenda na tama na chamnyawo,” Savimanyize kutenda na tama ihiye ni mbwani. ⁸ Komwiko uwo, masa yapata luhenyu lwa kwimula chila tama ihiye mndani mwangu. Hekwina sigilizi masa ni chintu chibanike. ⁹ Aho nkongo miye nani mjima umo samanyaga sigilizi naikanigamba usekudamanya vintu

vihye savino, mna umwiko wize wingile, masa yauyuka,
¹⁰ nami niyo nabanika. Umwiko wasinyagwa kunigaila
 ujima, unigaila file. ¹¹ Masa yapata luhenyo kombokela
 umwiko uwo, niyo yanidanta nakunikoma.

¹² Ivyo, Sigilizi yenye ikuka, no mwiko nawo uton-
 dowala, uchuma kwa Chohile naho ni wedi. ¹³ Mna vino
 nikugamba wedi unigaila file yangu? Bule! Ivyo vili
 nikugamba, masa chani yatende chindedi ni masa, yajesa
 chiya ichedi kuhosa file yangu. Ivyo masa, kombokela
 mwiko, yalagisa vichintile viya yaihise.

Mahigano ye mndani mwangu

¹⁴ Chivimanya kugamba Sigilizi ni ya chimuye, mna
 miye ni ywa chimwili, sitagwa enga mtumwa ywa
 masa. ¹⁵ Sivimanyize nadamanya mbwani, kwaviya siku-
 damanya chiya hunga, mna nadamanya chiya sikunga.
¹⁶ Kwaviya hudamanya sicho hunga, vino nikugamba
 nazumila kugamba sigilizi ni yedi. ¹⁷ Ivyo suyo miye
 hudamanya vino, mna ni udahi wa masa ye mndani
 mwangu. ¹⁸ Sivimanya kugamba hadihali dyedi dyodyose
 mndani mwangu, kuligana no untu wangu. Kwaviya
 hata hegu naunga kudamanya dyedi, sikudaha kudi-
 damanya. ¹⁹ Sikudamanya dyedi hunga nidamanye, mna
 nadamanya dihiye sikunga kudidamanya. ²⁰ Elo, uneva
 nadamanya sikunga kudidamanya, ni kugamba suyo miye
 hudamanya, mna na amasa ye mndani mwangu.

²¹ Ivyo naviwona kugamba sigilizi yadamanya ndima.
 Haunga kudamanya dyedi, dihiye nidyo hudamanya.
²² Moyo wangu waibweda sigilizi ya Chohile. ²³ Mna
 nawona kugamba kuna sigilizi ntuhu ikudamanya ndima
 mo mwili wangu, sigilizi iyo yahigana naidya ikuzumilwa
 numanyi wangu. Iyo yanitenda mtumwa ywa sigilizi ya
 masa ikudamanya ndima mo mwili wangu. ²⁴ Mchiwa

miye! Ni yuhi akunga anikombole no umwili uno ukunigala kwe file? ²⁵ Chohile atogolwe, adamanye vino kombokela Zumbe Yesu Kulisito!

Elo, miye umanyi wangu watimila sigilizi ya Chohile, mna umwili wangu watimila sigilizi ya masa.

8

Kwikala mwe viya Muye ywa Chohile akunga

¹ Ivyo, kwa wadya wose wakwikala kwa kulungana na Kulisito Yesu hawakantilwe. ² Kwaviya, Sigilizi ya Muye ukuchinka ujima kwa kulungana na Kulisito Yesu, inichohola kulaila mwe Sigilizi ya masa na file. ³ Mbuli idya Sigilizi ya Musa enkigwe ni Chohile idunduge kuidamanya kwachausa cha usokezi wa chimntu, Chohile kaidamanya, Kwa kumsigila mwanawe mwenye akatenda na mwili wa masa kwachausa cha masa, chani akantile masa mo mwili. ⁴ Chohile kadamanya ivyo chani viya Sigilizi ikunga viwagile vitimilwe vichinte mndani mwetu suwe chikwikala kuligana na Muye Ukukile, mna suko kuligana na mwili una masa. ⁵ Wadya wakwikala saviya mwili ukunga, walongozwa ni fanyanyi za mwili. Mna wadya wakwikala saviya Muye Ukukile ukunga, walongozwa ni fanyanyi za Muye. ⁶ Kwaviya fanyanyi zikulongozwa ni mwili una masa zegala file, mna fanyanyi zikulongozwa ni Muye zegala ujima na utondowazi. ⁷ Elo fanyanyi zikulongozwa ni mwili zahosa wantu wamwihiwe Chohile, kwaviya hawakutimila sigilizi ya Chohile, ichindedi hawakudaha kuitimila. ⁸ Wadya wakulongozwa numwili hawakudaha kumuwigila Chohile.

⁹ Nyuwe mna Muye wa Chohile unekala mndani mwenyu hamkulongozwa ni mwili, mna mwalongozwa ni Muye Ukukile. Uneva yoyose hana Muye wa Kulisito

suyo mntu ywa Kulisito. ¹⁰ Mna uneva Kulisito emndani mwenyu, Muye awenkani ujima kwaviya nyuwe mtendwa wedi kulongozi kwa Chohile, hata hegu mili yenyu ibanika kwachausa cha masa. ¹¹ Uneva Muye ywa Chohile amuyuse Yesu ekala mndani mwenyu, ivyo uyo amuyuse Kulisito naijele ujima imili yenyu ikubanika. Nadamanye ivyo kwa Muye wakwe emndani mwenyu.

¹² Elo, walukolo weyangu, china ndima, mna suko kwa kwikala saviya mwili ukunga. ¹³ Kwaviya, uneva mkekala saviya mili ikunga, chindedi na mbanike. Mna kwa sila ya Muye mwakoma ntendwa zenyu zihiye, namtende na ujima. ¹⁴ Elo wadya wakulongozwa ni Muye wa Chohile ni wana wa Chohile. ¹⁵ Kwaviya Muye mwinkigwe ni Chohile haukuwatenda watumwa na kuwatenda mwogohe naho, mna mhokela Muye ukuwatenda wana wa Chohile kwa Muye uwo chetanga, “Aba!” Nuko kugamba “Tate!” ¹⁶ Muye wa Chohile aukula nemyuye yetu kugamba suwe chi wana wa Chohile. ¹⁷ Elo, kwaviya suwe chiwanawe, chiwalisi wa Chohile, wa kulisi hamwenga na Kulisito, kwaviya hegu chinatenda hamwenga mwe masulumizo ya Kulisito, nachitende hamwenga mo ukulu wakwe.

Ukulu ukwiza

¹⁸ Nafanyanya kugamba masulumizo ya vino haluse sicho chintu yakaliganywa na ukulu udyu ukunga ugubulwe kwetu. ¹⁹ Elo vyumbe vyoseni vyagoja wana Chohile wagubulwe. ²⁰ Kwaviya vyumbe vyoseni vitendwa viwoneke kugamba sicho chintu, siyo kwa kunga vyenye, navitendwa ivyo mwe viya Chohile aungile, akatenda na msuhi, ²¹ kugamba vyumbe vyenye navyo navichohoilwe kulaila mo utumwa wa kuwola, na kwingila mo ulekeilwa wo ukulu wa wana wa Chohile. ²² Kwaviya chivimanya kugamba kubula vino haluse vyumbe vyoseni vyaugula

kwa usungu wa kwefungula. ²³ Mna sivyo vyumbe ivyodu vikuugula, suwe naswi china malimbulo ya muye chaugula mndani mwetu, kuno chikagoja Chohile achitende wanawe kukombolwa kwe mili yetu. ²⁴ Kwa msuhi uwo suwe chikombolwa, mna msuhi hauhali uneva chachiwona chiya china msuhi nacho. Kwaviya ni yuhi akwikiya msuhi chiya akuwona? ²⁵ Mna uneva china msuhi na chiya hechikuchiwona, nachikigoje kwa kujijimiza.

²⁶ Mweivyo Muye naye achambiza mwe usokezi wetu. Kwaviya hachidahile kulombeza seivyo vikungwa, Muye mwenye achilombezeza kwa Chohile kwa kuugula hekukulongeka. ²⁷ Chohile akuwona mndani mwe myoyo, kazimanya fanyanyi za uyo Muye, kwaviya uyo Muye alombezeza wantu wa Chohile mwe mzungu wa Chohile.

²⁸ Chivimanya kugamba vintu vyose vyadamanya ndima kwa mbuli zedi kwa wadya wakumunga Chohile, wadya etange wadamanye viya akunga. ²⁹ Wadya Chohile awamanyaga kukongela nkongo, nawo awasentaga wate nde enga Mwanawe, chani Mwana atende mwelekwa ywa nkongo mwa walukolo walozize. ³⁰ Elo, wadya Chohile asagule iviya nawo etange, wadya etange iviya nawo awatendile wedi kulongozi kwakwe, kawatenda wedi kulongozi kwakwe naho kehanga nawo mo ukulu wakwe.

Kulisito Yesu alagisa vivihi Chohile achunga

³¹ Mwe yano yoseni, chigeze? Uneva Chohile ekwe ntendele yetu, ni yuhi akudaha kuchihiga? Hahali hata yumwenga. ³² Chohile hamng'ang'anile Mwanawe we ichedu, mna kamlavya kwachausa chetu woseni. Uneva kadamanya ivyo, togola, mwafanyanya hachinke vyose bule? ³³ Ni yuhi akunga awalongeleze wantu asagule Chohile? Hahali Chohile mwenye kawausiza masa! ³⁴ Ni yuhi naho akunga awakantile? Hahali, Kulisito Yesu

abanikaga na kuyuka naho kekala ko mkono wa kulume wa Chohile achilombezeza! ³⁵ Ni yuhi akudaha kuchisente na ungi wa Kulisito? Togola ni nkunto hegu ni chinyulu hegu ni masulumizo hegu ni sala hegu ni sakaza hegu ni nkondo hegu file,? ³⁶ Saviya Mawandiko Yakukile yakugamba,

“Kwachausa chako chi mwe nkondo ya file chilo na msi, chatendwa saviya ngoto ikwakuchinjwa.”

³⁷ Mna, mwezimbuli zino zose chijinka wahuda kwa wambizi wa uyo akuchunga! ³⁸ Simanyisa kugamba siyo file hegu ujima, hegu wandima wa kwembingu hegu udahi mtuhu wa kwembingu hegu mbuli za haluse hegu mbuli zikwiza, hegu nguvu, ³⁹ hegu ye kulanga hegu ye hasi hegu chumbe chituhu chochose, havikudaha kuchisenta na ungi wa Chohile alagise kwetu kwa sila ya Kulisito Yesu Zumbe dyetu.

9

Chohile na wantu wakwe

¹ Miye silungana na Kulisito sikudaha kulonga udanti, nalonga ichindedi ichodu. Moyo wangu na Muye Ukukile vyanukwila, ² kugamba nina chinyulu chikulu na ulumi heukusila mo moyo wangu, ³ kwaviya nahajelejeza kugamba niligitwe naho nisentwe na Kulisito kwa ulozo wangu wantu wa kabila dyangu! ⁴ Awo ni Waizulaeli wantu wadya Chohile kawatenda wanawe, niyo awalagisa ukulu na ndagano, kawenka Sigilizi, wamvikila Chohile viya vikungwa naho wamanya viya alagane nawo. ⁵ Walaila mwe wadalahala wa Chiyahudi wamanyikise, Kulisito kwa untu wakwe, kalaila mo lukolo lwawo. Chohile akulongoza vyose, atogolwe mazuwa yose! Taile.

⁶ Sikulonga kugamba viya Chohile alongaga nalavye havidamanyike, kwaviya sawo wantu wose wa Izulaeli

ni wantu wa Chohile. ⁷ Naho siyo kwaviya ni welekwa wa Bulahimu ni wana wa Chohile. Chohile amgambaga Bulahimu, “Welekwa wako nawalawane na Isaka.” ⁸ Ino ni kugamba wana welekwe chimntu sawo wana wa Chohile, mna wana welekwe kuligana na viya Chohile alongaga nawo wakunga wetangwe wana wakwe. ⁹ Kwaviya Chohile agambaga vino. “Mwe chipindi chiwagile nanuye, Sala naye natende na mwana.”

¹⁰ Naho sivyo ivyo du. Lebeka naye apataga wana chilume waidi wata tati yawo yumwenga, mkale ywetu Isaka. ¹¹ Chohile kachintiza lusagulo lwakwe helukwegamila ntendwa mna lwegamila mwitango, kalagisa ayo kwaviya hata hegu hawanati kwelekwa awana awo, na kudaha kusagula yedi hegu yehiye, ¹² Chohile amgamibilaga Lebeka kugamba, “Mwana ywa nkongo nam-sankanile mvunawe.” ¹³ Saviya Mawandiko yakugamba, “Nasimunga Yakobo, mna nasimwihiwa Esau.”

¹⁴ Elo, chigambe mbwani, Chohile apagula? Bule. ¹⁵ Kwaviya amgambaga Musa, “Nanimfile mbazi mntu yoyose nungile nimfile mbazi, nanimwonele usungu yoyose hunga nimwonele usungu.” ¹⁶ Ivyo, chila chintu chegamila mbazi za Chohile, siyo kwa viya mntu akunga hegu kudamanya. ¹⁷ Kwaviya Mawandiko Yakukile yalonga mwa Falao ywa Misili yagamba, “Sikutenda seuta chani nguvu zangu zimanyike na zina dyangu dizagale mwe isi njima.” ¹⁸ Ivyo, Chohile afila mbazi mntu akunga na kumtenda mdala ywa moyo mntu akunga.

Maya ya Chohile na Mbazi

¹⁹ Mna yumwenga mwenyu adaha anuze, “Uneva mbuli nivyo zili, ni mbwani Chohile achi kuchiwona china wihi? Ni yuhi akudaha kuchinda viya Chohile akunga?”

²⁰ Weye wi yuhi? Weye wi mntu du, wadaha vivihi

kumhitula Chohile? Nyungu haikudaha kumuza ayumbile, “Ni mbwani ukanumba vino?” ²¹ Mufi ana udahi wa kuudamanya ulongo viya akunga kwa longo dimwenga dya ulongo adaha kumba chiya, chimwenga chitende chantunywa chituhu kwa mbuli za mazwela.

²² Mna uneva kugamba Chohile nakaunga alagise maya yakwe na kutenda udahi wakwe umanyike. Kajijimizisa viya viwagile kugwelwa ni maya vidamanywe kwachausa cha kubalanga. ²³ Naho kaunga agubule ukuka wakwe mkulu, achinkile suwe chikunga mbazi zakwe, achimalanye kale kuhokela ukuka wakwe. ²⁴ Suwe chi wantu chitangwe siyo kulaila kwa Wayahudi awodu mna hata mwe sawo Wayahudi. ²⁵ Saviya Zumbe alongaga mwe chitabu cha muwoni Hoseya.

“Wantu sawo wangu,
naniwetange ‘Wantu wangu.’
Si sayungaga,
naniitange ‘Hunga.’

²⁶ Hadya wagambilagwa, ‘Nyuwe hamwi wantu wangu,’ aho nawetangwe wana wa Chohile emjima.”

²⁷ Isaya aweilaga Waizulaeli na kugamba. “Hata hegu wantu wa Izulaeli waloza saviya msanga wa mpwani, mna ni wajeche du wakunga wambulwe, ²⁸ kwaviya Zumbe nasunguze kukantila vichintile mwa wantu wa si yose.”

²⁹ Ni saviya Isaya alongaga aho nkongo, “Hegu Zumbe mta udahi hasaga welekwa, nachitenda enga Sodoma, nachitenda enga Gomola.”

Ulombezi wa Paolo kwa Izulaeli

³⁰ Elo chigeze, wantu sawo Wayahudi, hawalondile kutendwa wedi kwa Chohile wenye, watendwa wachumile moyo kwa Chohile kwa kuzumila kwawo, ³¹ Mna Waizulaeli, wendaga wakalonda sigilizi ikunga iwenke wedi wa moyo kwa Chohile, mna hawailondole. ³² Ni kwa

mbwani hawailondole? Kwaviya nawakasinya ntendwa zawo hawegamile uzumizi. Ivyo nawekobadika mwe yuwe dikukobadisa,³³ saviya Mawandiko yakulonga.

“Kaula, naika yuwe Sayuni dikunga dikobadise wantu, luwe lukunga luwagwise. Mna yoyose akumzumila hajelwe soni.”

10

¹ Walukolo weyangu, naungisa kwa moyo wangu wose chani wantu wangu wambulwe! Naho nawalombezeza kwa Chohile! ² Nadaha kuukula kugamba wahikiliza kumsankanila Chohile, mna umanyi wawo mwe kumsankanila Chohile hauna chindedi. ³ Hawamanyize viya Chohile akuwatenda wantu watende wedi, mna wajeza kwika sila yawo wenye, ivyo hawatimile sila ya Chohile ya kuwatenda wantu wachume myoyo kulongozi kwakwe. ⁴ Kwaviya Kulisito nuyo udumo we Sigilizi, chani chila na wazumile watendwe wachumile myoyo kwa Chohile.

Ukombolwa ni kwa wose

⁵ Musa awandikaga vino mwe kutendwa achumile moyo kwa Chohile kwa kutimila Sigilizi. “Yoyose akutimila lagiso dya Sigilizi nekale.” ⁶ Mna mwe kutendwa achumile moyo kwa Chohile kwa kuzumila Mawandiko yagamba vino, “Usekweuza mo moyo wako, Ni yuhi akunga akwele kwembingu?” Uko ni kumseleza hasi Kulisito. ⁷ “Naho usekuza, Ni yuhi akunga asele kwe isi ya wabanike?” Uko ni kumuyusa Kulisito. ⁸ Mawandiko Yakukile yagamba vino. “Ulosi wa Chohile wi hajihi na weye, wi mo mlomo wako na mo moyo wako” Nuwo ulosi wa uzumizi chikulonga. ⁹ Hegu unalongo kugamba Yesu ni Zumbe na kuzumila kwa moyo kugamba Chohile kamuyusa, nawambulwe. ¹⁰ Kwaviya kwa moyo

mntu azumila na kutenda achume myoyo kulongozi kwa Chohile, naho kwa mlomo mntu akulonga chindedi mwa Kulisito nambulwe. ¹¹ Mawandiko Yakukile yagamba, “Yoyose akumzumila hajelwe soni.” ¹² Hahana kwesimana Wayahudi na sawo Wayahudi, Zumbe yumwenga nuyo Zumbe dya wose naho ajimbikisa wose wakumwitanga. ¹³ Saviya Mawandiko Yakukile yakugamba, “Yoyose akwitanga zina dya Zumbe nambulwe.”

¹⁴ Mna nawetange vivihi zina dya Zumbe uneva hawamzumile? Naho nawazumile vivihi uneva hawana kumwiva? Naho nawamwive vivihi uneva hahana wantu wawagambile? ¹⁵ Naho wantu nawawagambile vivihi uneva hawasigilwe? Saviya Mawandiko Yakukile yakugamba, “Kwiza kwa wadya wakulonga Mbuli Yedi kwawagila vidala!” ¹⁶ Mna sawo wose wahokele Mbuli Yedi. Isaya mwenye agamba, “Zumbe, ni yuhi azumile ulosi wetu?” ¹⁷ Elo, uzumizi walaila kwa kwiva, kwiva nako kwalaila kwa kugambilwa mbuli za Kulisito.

¹⁸ Mna nauza, ni chindedi kugamba hawawivile ulosi? Bule wawiva, saviya Mawandiko yakugamba.

“Izwi dyawo dizagala mwe isi njima, ne milosi yawo ijendesa kubula kwe zintendele ze isi.”

¹⁹ Nauza naho, wantu wa Izulaeli hawakombaganye?

Nkongo Musa agambaga,

“Kwa wantu hewena si naniwatende muwonele finju, si ya wahezi

naniwatende mwihiwe.”

²⁰ Isaya alongaga kwa kwekamba,

“Silondolwa ni wadya nendile hewekunilonda, selagisa kwa wadya nendile hawakunitanga.”

²¹ Mna kulanga wantu wa Izulaeli agamba, “Msi mjima siwachumiziza mikono yangu kuwahokela wantu wasi na hewekwiva.”

11

Mbazi za Chohile kwa Izulaeli

¹ Elo nauza, Chohile alemelaga Wayahudi, wantu wakwe mwenye? Bule! Miye mwenye ni Muizulaeli, mwelekwa ywa Bulahimu, mntu ywa kabila dya Benjamini. ² Chohile hawalemele wantu wakwe, awasagulaga kukongela nkongo. Mvimanya viya Mawandiko Yakukile yakulonga umo Eliya akawalongeleza Waizulaeli kwa Chohile. ³ “Zumbe kaula, wawakoma wawoni wako na kubalanga nchanja zako, ni miye du nisigale naho wajeza kunikoma.” ⁴ Mna Chohile amhitulaga mbwani? Agambaga, “Seikiya wagosi watuhu magana gana mfungate hewevikile milungu Baali,.” ⁵ Nivyo vili hata vino haluse, kuna wantu wajeche wasigale wasagulwe ni Chohile kwachausa cha mbazi zakwe. ⁶ Usaguzi wakwe wigamila mwe mbazi zakwe, siyo mweviya wantu wadamanye. Kwaviya hegu usaguzi wa Chohile nawigamila mwe viya wantu wakudamanye, mbazi zakwe hazatendile mbazi.

⁷ Haluse togola? Wantu wa Izulaeli hawalondole chiya nawakazungula. Walondole nani kafyo kadodo du asagulaga Chohile, wasigale watendagwa na myoyo midala. ⁸ Saviya Mawandiko Yakukile yakulonga, “Chohile kaitenda myoyo yawo midala na fanyanyi zawo zigone, kubula mazuwa yano hawakudaha kuwona hegu kwiva.” ⁹ Daudi naye agamba.

“Ngasu zawo nazitende mtego wa kuwagwiza, wagwe na kulihwa kwa masulumizo!

¹⁰ Meso yawo yajelwe chiza chani wasekuwona, migongo yawo iveduke kwa masulumizo mazuwa yose.”

¹¹ Elo nauza, Wayahudi weze wekobadike, wagwa wagwele? Bule! Kwaviya wadamanyaga masa, ukombolwa wingila kwa sawo Wayahudi, kuwajela finju Wayahudi.

¹² Uneva masa ya Wayahudi yegala ujimbiko ulozize mwe

isi, kuswesa uzumizi kwawo kwigala ujimbiko ulozize kwa sawo Wayahudi. Elo, ni chindedi chihala kugamba kuchintiza kwawo nakwigale ujimbiko ulozize!

Ukombolwa wa Sawo wayahudi

¹³ Haluse nalonga na nyuwe wantu sawo Wayahudi. Kwaviya nanejendeleza kutenda msigilwa kwa sawo Wayahudi, netunya ne ndima yangu. ¹⁴ Mafani nadaha kuwatenda wantu wa kwetu, awo Wayahudi, watende na finju, chani nidahe kuwambula wajeche. ¹⁵ Uneva walemelagwa, wantu we isi watenda wevana na Chohile. Elo navitende vivihi umo wahokelwe? Wabanike nawauyuke!

¹⁶ Uneva kabesu kankongo ko mgate kenkwa Chohile kalenguswa, ivyo mgate mjima nawo nautende ulenguswa. Naho maizi ya mti yenkigwa Chohile, matambi nayo nayatende yakwe. ¹⁷ Matambi yamwenga ya mzaituni uhandigwe yakantwa, na matambi ya mzaituni mbago yahasikizwa mwakwe. Nyuwe sawo Wayahudi mwi saviya mzaituni mbago, haluse mna luhenyo lwa ujima chimuye utogile mwa Wayahudi. ¹⁸ Elo, msekuwabela wadya wakantigwe enga matambi. Namwefenye vivihi? Mwi matambi du, hamkutoza maizi, maizi yawatozani nyuwe.

¹⁹ Mna namgambe, “Matambi yakantwa chani miye nihasikizwe hantu hakwe.” ²⁰ Ni chindedi. Nayakantwa kwaviya yaswesa kuzumila, mna weye wachimala kwa kuzumila kwako. Mna usekwefenya, wogohe. ²¹ Uneva Chohile hawafile mbazi Wayahudi, wekale saviya matambi ya chikolwa, seivyo hawafileni mbazi? ²² Hano chawona viya Chohile emtana naho mkali. Ni mkali kwa wadya wagwele, mna ni mtana kwako, hegu wajendeleza mo utana wakwe. Mna hegu hukuvitenda, weye nawe naukantwe. ²³ Naho uneva Wayahudi hawanajendeleze

kuleka kuzumila kwawo, nawahasikizwe hadya naweli, kwaviya Chohile avidaha ivyo. ²⁴ Nyuwe sawo Wayahudi chikolwa mwi saviya matambi ya mzaituni mbago ukantigwe niyo wahasikizwa mwe mzaituni uhailwe. Uneva Wayahudi chikolwa ni saviya mzaituni uhandigwe, navitende vihufu Chohile kuhasikiza naho matambi yakantike mwe mti uwo.

Mbazi za Chohile kwa wose

²⁵ Walukolo weyangu, naunga mmanyeye chindedi chino chefisisize, mnasekwefenya kugamba mwi wabala viten-dese. Kulemela kuzumila kwa Waizulaeli ni kwa mazuwa majeche du, kubula aho ludongo naluchinte lwa sawo Wayahudi wakunga wambwile Chohile. ²⁶ Vino nivyo Izulaeli yose naikombolwe. Saviya Mawandiko yakulonga. “Mkombola neze kulaila Sayuni nause wavu wose mwa welekwa wa Yakobo.

²⁷ Nanike lagano dino nawo umo hausa masa yawo.”

²⁸ Kwaviya Wayahudi walemela Mbuli Zedi za Chohile, Wayahudi ni wehi wa Chohile, kwa upati wenyu nyuwe wantu sawo Wayahudi. Mna kwaviya Wayahudi nawasag-ulwa wachei wambuya wa Chohile kwachausa cha wababa zawo. ²⁹ Kwaviya majeleko na mwitango wa Chohile hayakuhitukila. ³⁰ Aho nkongo nyuwe nahamkumwiva na Chohile, mna haluse Chohile kawafila mbazi kwaviya Wayahudi walekile kumwiva. ³¹ Elo, kwaviya mu-wonelwa mbazi, haluse Wayahudi nawo hawakumwiva Chohile, chani nawo haluse wawonelwe mbazi ni Chohile. ³² Kwaviya Chohile kawatenda wantu wose watende wa-fungwa mo kuhitukila kwawo chani awawonele mbazi.

Chohile atogolwe

³³ Ugoli na ubala na umanyi wa Chohile ni vikulu vitendese! Malamuzi yakwe hayakulongeka, sila zakwe

nazo hahali akudaha kuzikombaganya. ³⁴ Mawandiko yagamba.

“Ni yuhi akudaha kumlangiliza Zombe?”

Ni yuhi akudaha kulafya naye mwe chakudamanya?

³⁵ Ni yuhi amwinkaga Chohile chochose chani amlihe?”

³⁶ Kwaviya vintu vyose vilaila kwakwe, vyose viyaho kwa udahi wakwe na kwachausa chakwe. Ukulu kwa Chohile mazuwa yose! Taile.

12

Chikale vivihi chimsankanile Chohile

¹ Elo, walukolo weyangu, kwaviya Chohile ni mta mbazi zilozize kwetu, nawalombezესani kwa moyo wose. Lavyani mili zenyu kwa Chohile saviya ntambiko ikomelwe Chohile mna ina ujima, ikukile naho ikuwagila. Uno nuwo mviko wa chindedi mkungwa mdamanye.

² Msekutimila viya wantu we isi ino wakudamanya, mna mlekeni Chohile ahitule fanyanyi zenyu mndani mwenyu. Aho naho mkunga mmanyeye viya Chohile akunga, chedi chikumwagila Chohile naho chichintile.

³ Kulawana na mbazi ninkigwe ni Chohile nawagambilani nyuwe wose, msekwefanyanya kugamba mwi chintu kujinka viya mkuwagilwa kutenda. Fanyanyi zenyu zitungende na chihimo cha uzumizi mwinkigwe ni Chohile chila yumwenga. ⁴ Mili yetu ina vitago vilozize, naho chila chitago china ndima yakwe. ⁵ Seivyo suwe naswi hata hegu chiloza, suwe chose chi mwili umwenga mwe kulungana na Kulisito, naho chila yumwenga ni chitago cha mnyawe. ⁶ Elo, chila yumwenga ana jeleko dyakwe kuligana na mbazi Chohile achinkile. Elo mta jeleko dya uwoni ajeseze kuligana na uzumizi wakwe, ⁷ enkigwe jeleko dya kusankanila, asankane. Uneva ni jeleko dya

kuhinya, ahinye. ⁸ Uneva kwenkigwa jeleko dya kufunda watuhu, afunde. Mta kumpangila mnyawe ananacho, apangile kwa moyo umwe. Mchimaila achimaile kwa nguvu zose. Mta kufila mbazi, afile mbazi kwa chinyemi.

⁹ Ungi wenyu utende hewina udanti. Mwihiwe chochose chihiye, mtozese chiya ichedi. ¹⁰ Unganisanani saviya walukolo, chila yumwenga amjinke mnyawe kwa kungisa kutunyana. ¹¹ Damanyisani ndima, msekulegela. Msankanileni Zumbe kwa moyo wose. ¹² Bwedani msuhi wenyu, jijimizani mwe nkunto, mlombezeni Chohile mazuwa yose. ¹³ Sangilani wazumizi wenyu mwe viya wakunga, wahokeleni wajeni kwa chisekwesekwe.

¹⁴ Wajimbikeni woseni wakuwasulumizani, wajimbikeni mse kuwaligita. ¹⁵ Bwedani hamwenga nawo wakubweda, ilani hamwenga na wakwila. ¹⁶ Mwivane mgati mwenyu. Msekwefenya, mna nyanyahalani. Msekwewona wata umanyi ulozize. ¹⁷ Uneva mntu kawadamanyizani dihiye, msekumvuziza dihiye. Damanyani viya chila yumwenga akufanyanya ni vyedi. ¹⁸ Damanyani chila chikudahika mwenyu kutenda na utondowazi kwa chila mntu. ¹⁹ Wambuya zangu, msekuliha wihi, mna mumlekeile Chohile. Kwaviya Mawandiko Yakukile yagamba, “Nanilihe, Nanivuze, Zumbe alonga.” ²⁰ Kujinka ayo, Mawandiko Yakukile yagamba. “Uneva wehi wako wana sala, walise, hegu wana nchilu wenke cha kunywa, kwaviya kwa kudamanya ivyo nowajele soni.” ²¹ Usekuleka wihi ukuhude, mna uhude wihi kwa wedi.

¹ Chila mntu aungwa aweve wata udahi kwaviya udahi wowose walaila kwa Chohile, wadya wata udahi wasagulwa ni Chohile. ² Yoyose akuhigana na wata udahi ahigana na viya aungile Chohile, naho yoyose akudamanya ivyo egaila nkanto mwenye. ³ Kwaviya wata kulongoza hawakogohwa ni wadya wakudamanya yedi, mna wogoha ni wadya wakudamanya yehiye. Elo, waunga usekumwogoha chilongozi? Damanya yedi, nawo nawakutogole, ⁴ kwaviya ni wandima wa Chohile wa kukudamanyiza weye mwenye yedi. Mna hegu ukadamanya wavu, wogohe, kwaviya ni chindedi wana udahi wa kukantila. Ni wandima wa Chohile wakulagisa maya yakwe yatendese wadya wakudamanya wavu. ⁵ Ivyo weveni wata udahi siyo du kwachausa cha kogoha maya yatendese ya Chohile, mna kwaviya mwe myoyo yenyu mvimanya mwaungwa mdamanye chibwani.

⁶ Nivyo vikuleka mwaliha kodi, kwaviya vilongozi awo wamdamanyiza Chohile naho wadamanya ndima viya wakungwa wadamanye. ⁷ Haluse waliheni wajeni wenyu, wakungwa kulihwa kodi waliheni kodi, wakungwa kulihwa ushulu waliheni ushulu, watunyeni wakungwa watunywe naho wogoheni wakungwa kogohigwa.

Kudamanyizana

⁸ Msekutigizwa chochose ni mntu, mna tigizwani ni kungana. Akumunga mnyawe kaitimila sigilizi. ⁹ Miko yagamba vino, “Usekugonya mntu ywa mwenye, usekukoma, usekubawa, usekunga cha mnyawo” Vyoseni vino, navituhu, vyahanganywa mwe mwiko umwenga, “Munge mnyawo saviya ukweunga mwenye.” ¹⁰ Akumunga mnyawe hakudaha kumdamanyiza wihi, elo Sigilizi yachintizwa ni ungi.

¹¹ Mdamanye vino, kwaviya mvimanya kugamba chipindi chibula kwenyu kwinuka mwe zintongo. Kwaviya haluse chipindi cho kwambulwa chihajihi kujinka aho nkongo chazumilaga. ¹² Chilo chihajihi na kusila, msi wi haguhi na kwingila. Chileke kudamanya vintu vya chiza, chiguheni viziha vya ulangazi. ¹³ Chikale vyedi vikuwagilana na msi, siyo kwa kungisa kudya na kunywa, siyo kukolwa hegu uchilanga hegu nkumbizi hegu finju. ¹⁴ Mna Zumbe Yesu Kulisito atende suche yenyu, msekutimila naho viya mili yenyu ikunga.

14

Msekukantilana

¹ Wahokeleni wata uzumizi uhwele, mna msekuhigana mwe viya wakufanyanya kugamba vyawagila. ² Uzumizi wa wantu watuhu wawaunga kudya chila chintu, mna mntu mta uzumizi uhwele adya mboga za mani du. ³ Wadya wakudya chila chintu wasekubela hawekudya, wadya nawo wakudya mboga izodu wasekukantila wakudya chila chintu, kwaviya Chohile kawazumila. ⁴ Weye wi yuhi ukujeza kukantila mindima ywa mtuhu? Akachimala hegu akagwa ni mbuli ya Zumbe dyakwe. Na wachimale watogile kwaviya Zumbe adaha kuwachimalisa.

⁵ Wantu wamwenga wafanyanya kugamba zuwa dimwenga dyajinka mazuwa matuhu, wantu watuhu wafanyanya kugamba mazuwa yoseni ni yamwenga. Chila yumwenga atende na ukanuni mwe viya akufanyanya.

⁶ Wadya wakutunya zuwa dimwenga, waditunya kwachausa cha Zumbe, nawo wakudya chila chintu, wadya kwa kumtunya Zumbe, kwaviya wamhongeza Chohile. Wadya hewekudya vintu vituhu, wadamanya ivyo kwachausa cha Zumbe, wowo nawo wamhongeza

Chohile. ⁷ Hahali mntu akwikala kwachausa chakwe naho hahali mntu akubanika kwachausa chakwe. ⁸ Uneva chekala ni kwachausa cha Zumbe, uneva chikabanika ni kwachausa cha Zumbe. Elo, hegu chekala hegu chikabanika, suwe chi wantu wa Zumbe. ⁹ Kwaviya Kulisito kabanika niyo auyuka chani atende Zumbe ywa wajima hamwenga na wabanike. ¹⁰ Ni mbwani wamkantila mlukolo ywako? Naho ni mbwani wabela watuhu? Suwe chose nachikantilwe ni Chohile. ¹¹ Kwaviya Mawandiko Yakukile yagamba.

“Saviya nina ujima, alonga Zumbe,

chila vindi nadinifikile madi,

naho chila lulimi nalulonge kugamba miye ni Chohile.”

¹² Ivyo chila yumwenga mwetu nalavyanye mbuli zakwe mwenye mwa meso ya Chohile.

Usekumhosa mnyawo agwe

¹³ Elo, chisekukantilana, mna chisekudamanya cho-chose na chimtende mlukolo akobadike na kugwela mwe masa. ¹⁴ Kwaviya silungana na Zumbe Yesu, nina chindedi kugamba hahana chintu chochose chihiye viya chumbigwe, mna mntu akafanyanya kugamba chintu chimwenga chiha, kwakwe chatenda chiha. ¹⁵ Uneva wamjela chihovu mlukolo ywako kwachausa cha nkande ukudya, ivyo weye humuli mwe ungi. Usekutenda nkande ukudya kumwaza mntu yudya Kulisito abanikaga kwachausa chakwe! ¹⁶ Elo, msekuzumila chintu mkuchi-wona ni chedi kwenyu chihulutwe. ¹⁷ Kwaviya Useuta wa Chohile siyo mbuli za kudya na kunywa, mna ni kudamanya wedi, utondowazi na mbwedo ukwigalwa ni Muye Ukukile. ¹⁸ Wantu wakumsankanila Kulisito mwe sila ino, wamwelelesa Chohile naho awagilwa ni watuhu.

¹⁹ Ivyo, mazuwa yose chisinyise mbuli zikwigala utondowazi na zikuchambiza kuzengana. ²⁰ Elo, usekubalanga

ndima ya Chohile kwachausa cha nkande. Chila chintu chilenguka, mna viha kumtenda mntu yoyose agwe mwe wavu kwachausa cha nkande. ²¹ Ni vyedi kuleka kudya nyama, kunywa divai, hegu kudamanya chochose chikudaha kumkobadisa mlukolo ywako agwe. ²² Tozesa chiya ukuzumila mgati mwako na Chohile. Ajimbikwe ni yudya mo kufanyanya dyo kudamanya hakukantilwa nu moyo wakwe viya ukunga. ²³ Mna mta nkama mwe nkande akudya, akantilwa uneva akadya, kwaviya icho akudamanya hakukizumila. Chochose ukudamanya hehena uzumizi ni masa.

15

Chambize watuhu mna sawo suwe wenye

¹ Suwe chitogile mo uzumizi chaungwa chiwambize mwe zinkunto zawo wadya wahwele mo uzumizi, chisekweunga wenye. ² Mna chila yumwenga ywetu amunge mnyawe kwa yedi chani amzenge mo uzumizi. ³ Kwaviya Kulisito heungile mwenye. Mna, saviya mawandiko yakugamba, “Mahuluto yose wakuhulute weye yanibwila miye.” ⁴ Kwaviya chila chintu chiwandikwe mwe chikale chawadikagwa chani chichihinye suwe kuligana na ugoji na ujelwa moyo chikwinkwa na Mawandiko Yakukile chitende na msuhi. ⁵ Chohile akulavya ugoji na ujela moyo, awenkeni muye wa umwe mgati mwenyu umo mkamtimila Kulisito Yesu, ⁶ chani wose hamwenga mumtunye Chohile na Ise dya Zumbe dyetu Yesu Kulisito kwa izwi dimwenga.

Mbuli zedi kwa sawo Wayahudi

⁷ Elo, hokelanani kwachausa cha ukulu wa Chohile saviya Kulisito awahokeleni. ⁸ Kwaviya nawagam-bilani Kulisito kawasankanila Wayahudi chani alagise uchindedi wa Chohile na kuchintiza ndagano na wababa

zetu, ⁹ Chani sawo Wayahudi nawo wadahe kumtunya Chohile kwachausa cha mbazi zakwe. Saviya mawandiko yakugamba.

“Ivyo nahutogole mwa sawo Wayahudi, nanicheme kutogola zina dyako.”

¹⁰ Naho yagamba,

“Elelwani nyuwe sawo Wayahudi hamwenga na wantu wa Chohile!”

¹¹ Naho,

“Mtogoleni Zumbe, sawo Wayahudi wose, mtogoleni, wantu wose!”

¹² Vituhu Isaya agamba,

“Nalaile mwelekwa mo lukolo lwa Yese, neze alongoze sawo Wayahudi, uyo natende msuhi wawo.”

¹³ Elo, Chohile sina dya msuhi, awabwedezese na kuwaton dowaza kuligana na kuzumila kwenyu, msuhi wenyu ujengele kwa nguvu za Muye Ukukile.

Paolo alavyanya ni mbwani kawandika viya awandike

¹⁴ Walukolo weyangu, nina chindedi mwenyu kugamba mwi wedi vitendese, mna umanyi wose, naho mwadaha kuhinyana. ¹⁵ Mna mwe baluwa ino siwawandikilani hatenda sina woga, niwakumbuseni mwe mbuli zimwenga. Sidamanya ivyo kwachausa cha mbazi ninkigwe ni Chohile, ¹⁶ ya kutenda mndima ywa Kulisito Yesu kwa sawo Wayahudi. Nasankanila ndima ya ulavyantambiko kulonga Mbuli Yedi ya Chohile, chani sawo Wayahudi watende enga lavyo dizumilwe ni Chohile, lavyo dilenguswe ni Muye Ukukile. ¹⁷ Elo, kwa kulungana na Kulisito Yesu, nadaha kwefenyeza ndima yangu kwachausa cha Chohile. ¹⁸ Sikujeza kulonga chintu chituhu chochose mna chiya du adamanye Kulisito Yesu kugwila mwangu chani sawo Wayahudi wamwive Chohile. Kadamanya

vino kwa ulosi na ntendwa, ¹⁹ kwa udahi wa mpituko na vilagiso, na kwa nguvu za Muye wa Chohile. Na kwakutamba sila yose kulaila Yelusalemu kubula Iluliko, silonga vichintile Mbuli Yedi ya Kulisito. ²⁰ Mazuwa yose nahaungisa kulonga Mbuli Yedi hohose hadya zina dya Kulisito hedinati kwivika, ninasekuzenga mlanga mwe msingi wa mntu mtuhu. ²¹ Saviya Mawandiko Yakukile yakulonga.

“Wantu wose hawagambilwe mbuli zakwe nawawone, na wadya hewevile nawakombaganye.”

Mzungu wa Paolo kutalamkila Lumi

²² Kwaivyo sichindwa kubula kwenyu nkanana zilozi. ²³ Mna kwaviya haluse sibinda ndima yangu ntendele zino, naho kwaviya kwa mihilimo ilozize nahaunga kubula kwenyu, ²⁴ nina msuhi wa kudamanya ivyo haluse. Nahaunga niwawone umo ni mwe sila haita Spaniya, nakwambizwa ni nyuwe kubula uko, umo hajakubweda kutenda hamwenga hadodo na nyuwe. ²⁵ Mna kwa vino haluse naita Yelusalemu kusankanila wantu wa Chohile uko. ²⁶ Kwaviya mabunga ya wantu wakumzumila Kulisito uko Makedoniya na Akaya wawiona wachisanye hela kuwambiza wantu wa Chohile wachiwa uko Yelusalemu. ²⁷ Wowo wenye wawiona wadamanye ivyo, mna ichindedi waungwa wadamanye iyo ni mbuli yawo. Kwaviya, uneva sawo Wayahudi watenda hamwenga mwe ujimbiko wa chimuye wa Wayahudi, nawo wawasankanile Wayahudi mwe mbuli za chimwili. ²⁸ Umo habinda indima ino na kuwenka hela zose wachisanyizwe, naniwatalamkileni umo ni mwe sila kubula Spaniya. ²⁹ Sivimanya kugamba umo heza kwenyu naniwegaile ujimbiko ulozize wa Kulisito.

³⁰ Walukolo wangu, nawalombezani kwachausa cha Zumbe dyetu Yesu Kulisito na kwachausa cha ungi

wa Muye wa Chohile, lunganani na miye kwa kunilombezeza kwa Chohile. ³¹ Lombezeni nilawe mpeho mwa wadya hewezumile we Yudeya. Ndima yangu nayo uko Yelusalemu izumilwe ni wantu wa Chohile weyuko. ³² Ivyo, Chohile akaunga, nanidahe kwiza kwenyu kwa moyo ubwedile, hahumule hamwenga na nyuwe. ³³ Chohile, sina dya utondowazi, atende hamwenga na nyuwe nyose. Taile.

16

Ndamsa zangu

¹ Naunga nilonge kwenyu kugamba lumbu dyetu Fibi ni mntu ywedi, mndima ywa bunga dya wazumile uko Kenikileya. ² Mhokeleni kwa zina dya Zumbe saviya wantu wa Chohile wakungwa kutenda. Mwambizeni kwa chochose akunga kwenyu, kwaviya katenda mbuya mtana kwa wantu walozize kwangu.

³ Ndamsa zangu ziwabwile Pisika na Akila, wandima weyangu mwe ndima ya Kulisito Yesu, ⁴ wehosa ujima wawo kwachausa changu. Nawahongeza vidala, suyo miye du, mna hata kulaila kwa sawo wayahudi wa mabunga ya wazumile. ⁵ Ndamsa naho kwa wazumile wakudugana mwe nyumba yawo.

Ndamsa kwa mbuyangu vidala Epaineto, wankongo mwe si ya Asiya kumzumila Kulisito. ⁶ Ndamsa kwa Maliyamu, awadamanyanyize ndima vidala. ⁷ Ndamsa kwa walukolo mwa Kulisito Anduloniko na Yuniya, wambuya wa Chiyahudi wendaga na miye mwe chifungo, wamanyika vyedi mwa wasigilwa, naho watendaga Wakulisito umo miye sinati.

⁸ Ndamsa zangu kwa Ampliato, mbuyangu vidala mwe kulungana na Zumbe. ⁹ Ndamsa naho kwa Alubano, mndima mnyangu mwe ndima ya Kulisito, na kwa Sitakisi,

mbuyangu vidala. ¹⁰Ndamsa kwa Apele, uchindedi wakwe kwa Kulisito uwagila. Ndamsa kwa walukolo wa Alisitobula. ¹¹Ndamsa kwa Helodioni, mbuya ywa Chiyahudi, na walukolo wa Nalikiso wamzumile Zumbe.

¹² Ndamsa zangu kwa Tilifaina na Tilifosa, waku-damanya ndima mwe ndima ya Zumbe, na kwa mbuyangu Pefusisi, amdamanyizise ndima Zumbe. ¹³ Nilamsiza Lufo asagulwe kudamanya ndima ya Zumbe, na kwa mami yakwe, yudya nami humtunya saviya mnala. ¹⁴ Ndamsa zangu kwa Asinikilito, Filegoni, Helime, Patiloba, Helima, na walukolo woseni we hamwenga nawo. ¹⁵ Ndamsa kwa Filologo na Yuliya, Neleya na lumbudye na Olimpa na wantu woseni wa Chohile wehamwenga nawo.

¹⁶ Lamsanani kwa kilagiso cha kungana. Ndamsa kwenyu zikulaila kwa mabunga ya wantu wamzumile Kulisito.

Sigilizi za kukomeleza

¹⁷ Walukolo weyangu nawalombezesani. Wasinyiseni wakubalanga umwenga wenyu na kusa uzumizi wa wantu na kuhiga mahinyo mhinyigwe. Kwenegeni na wantu awo! ¹⁸ Kwaviya wantu wakudamanya mbuli saizo hawakumsankanila Kulisito Zumbe dyetu, mna wadamanya zawo wenye. Kwa losi zawo ntana na kwa ulongi wawo wakuwadanta waza myoyo ya wantu wachumile. ¹⁹ Chila yumwenga kamanya ivyo mkumwiva Zumbe, ivyo nelelwa kwachausa chenyu. Mna naunga mtende na umanyi mdamanye yedi mwe mbuli zedi, mna hemwina masa mwe mbuli zihye. ²⁰ Chohile naye sina dyetu dya utondowazi hakawe kumhonda Shetani hasi mwe viga vyenyu.

Mbazi za Zumbe dyetu Yesu kulisito zitende na nyuwe.

²¹ Timoseo, mndima mnyangu, awalamsani, Lukiyo na Yasoni na Sosipateli weyangu wa Chiyahudi nawo wawalamsani.

²² Miye, Telitilo, mta kuwandika ibaluwa ino, nawalamsa kwa zina dya Zumbe.

²³ Gayo mkaya ywangu, hamwenga na bunga dya wazumizi wose wakudugana kwakwe, wawalamsani, Elasito, mchimaila ywa hela zo mzi mkulu, hamwenga na mlukolo ywetu Kwato wawalamsani. ²⁴ Mbazi za Zumbe dyetu Yesu Kulisito zitende na nyuwe. Taile

Paolo amtogola Chohile

²⁵ Elo haluse chimhongeze Chohile! Uyo adaha kuwatogezani mwe idya Mbuli Yedi nawagambilaga mwa Yesu Kulisito, mwe chinyele chiya chigubulwe naho chafisagwa kwa mihilimo ilozize ijinkile. ²⁶ Mna, haluse ichindedi icho chigubulwa kwa sila ya mawandiko ya wawoni, na kwa mwiko wa Chohile mta ujima mazuwa yose umanyika mwe si zose chani wose wazumile na kwiva. ²⁷ Kwakwe Chohile mta umanyi wedi ichedu. Ukulu una uyo kwa sila ya Yesu Kulisito, mazuwa yose! Taile.

Laganohya

The New Testament in the Zigua language of Tanzania

Copyright © 2014 The Word for the World and Pioneer Bible Translators

Language: Zigua

Zigua & The New Testament in Zigua

This translation, published by The Word for the World Bible Translators and Pioneer Bible Translators, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact The Word for the World Bible Translators at www.twftw.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-02-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Oct 2019 from source files dated 14 Mar 2019

3de16edb-af58-5e1e-a052-fe27295c9b15